

Aiseya ana lelelele

Walo bagubagunana

Sauga beyabeyana koina Aiseya iya palopita yabo kinyao yoli esopali ali sauga mena. Ana kaba miya Yelusalema koina. Na Yelusalema iya taon lalakina polovinsi Yuda kalona mena. Buki bwaite kalona mena talobai Aiseya ana palopisai yo ana edeedede.

Na Aiseya ana sauga mena tomo Isileli simiyamiya polovinsi labui kaloli mena bwaimwa Yuda iya tete yalasi mena yo Isileli iya tete kaluwabu mena. Kin Solomoni ana sauga mena dedeinane polovinsi kaigeda na natuna Lioboama ana sauga mena yakasane iyawatagili kabo polovinsi labui siywatagili.

Kabo muli mena Yuda esana sibui sipei Yudiya polovinsi mwa esanane talobai ala buki tabu waluwaluna koina.

Buki bwaite kalona mena kana koleya besiele yatala, kaiwena Yeoba iya toloina yo tabe toyakewa, na tomo Isileli iyatalayagili kaiwena siya kelabilabin kamwasana, bwaimwa waloyameli kaikaiwenane Yeoba iginauli Abelamo koina, sisibyanane ali gamwa-panapanawa koina.

¹ Bwaite yakeyakenyanne yagitai yanuwa Yelusalema koina dedei Yuda kaiweli, Yeoba iyakenayagau yau Aiseya, Eimousi natuna, na

yagitai Usaiya, Yotama, Eyasi yo Esekaiya ali sauga lolina mena siya bwaite Yuda kana kinyao.

Yeoba Yuda iyokoi-yagili

² Yeoba iwaloba, “Bulibuli yo yanuwa yaulina, komiu yayamayalemiu sauga bagubagunana koina, kwabenali. Tomo Yuda siya besiele yagu melumeluwo yagite-kalatagili silalaki na iyamo sigamwa-panapanawa. ³ Bulumakau ikatai namwanamwai kana togite-kalatan, donki ikatai toweya koina kana togite-kalatan iebae-baiya. Na siya yagu tomoyao Isileli, nige ali katai kaiwegu.” ⁴ Oo katekamkamnali, boda yauyauleli, kateli sikalapowon mumugana naenaena koina. Siya besiele gagagili yauyauleli kaiwena yau Yeoba, Isileli ali Yaubada yakayakasisina, sisikotanagauko yo simiya-dagedagelayagau. ⁵ O Isileli, tawae kaiwena mumugam naenaena ukwabikabi-kalatan na kaiwena maisana lalaki molosina kulobalobai? Ugitai, gai lalaki na iyaele kulukulum mena yo tabe katem ikasiebwa. ⁶ Kulukulum mena yo ilobi kaekaem mena nige namwanamwa yabo kana kilakilala yom mena. Kabo yom meuloina lolo yo baliyan ikalapowon nige deulina yo katububunna yo nige olo koina sisusuwai. ⁷ Am kaba lolina meuloina ibubu sisibayanaeyako yo am yanuwa lalakiliyao sigabuliko siwedoli. Yo sauga bwaite koina manim mena am bwatano kanna meuloina tolaolaoma sisibasiba-yanayanaeli. Kana koleya besiele tokaleya silaoma yo sikaiwegabaegimiuko. Ginauli meuloina inaeko.

⁸ Tokaleyayao silaomako yo Yelusalema sidale-takikilan yakato sisibayanae. Yanuwane Yeoba imulolososi besiele natuna sinena kabo esana ipei Saiyon. Na sauga bwaite koina kana koleya besiele gwau kikiuna pwasapwasana kelikeli mulina mena ibomamo itotolo. Imiya bwagabwaga yo kikiunamo kani itata-gwaligwali kaiwena kana tosagu meuloili silogabaen yo silowasiko. ⁹ Amokisamo Yaubada Tomiyasae-sosi italam tupwala tamiyamiya meyawasila. Tem nigele, meuloila taboitaoli tamwawasiko besiele Sodoma yo Gomola. ¹⁰ Yelusalema, am toloinao yo am tomoyao ali gamwa-panapanawa besiele Sodoma yo Gomola ali toloinao. Yaubada ana walo koliwo kubenalan yo ana yakayakatai kuobigai. ¹¹ Iwaloba, “Gubesi am nuwatu yakato nuwanuwagu pwaoli meuloili kuyelima koliyau? Besi, genuwagu. Sipi yo gouti yo bulumakau tatao sinisinibuli wagabugabuli yo kwasineli ilalaki kabo yogu ikwatak-wata. ¹² Tawae kaiwena me ami gagasa ami pwaoli wakalaili kwalaolaoma mangu mena? Na yaiya ana talam kwalobai yakato tem yagu Nume Tabu kwalusae na yagu dedei koina kwautumutumutu? ¹³ Mumugamiune bwaite kwalopei, kaiwena pwaoline ginauli bwagabwaga koliyau yo mulane ugabu kaiwegu yagu kaba sikote. Yo ami kaliyate yakayakasisili nuwana ami Sabati o nuwana waikena waluwaluli na kwamiya-gogo kolili yogu ikwatak-wata-yagili kaiwena ami pwanoli sikabi-yabikili. ¹⁴ Ami kaba yaliyaya waikena waluwaluna kaiwena yo ami kaliyate yakayaka-

sisili yaluyaluwagu ikalomagigi-lagili kaiwena siyamala kagu kayakayale polopoloweli yo kamnagu inae-yagili. ¹⁵ Saugana nimamiu wakeleisina gili kawanoi kaiwena kani mangu yawadam kolimiu. Bwagana walo sibaibaiwa kwawalowe gili ami kawanoi mena na iyamo nige sowana yabenalagili. Nimamiu sikalapowon kwasine koina, ¹⁶ kabo kwabomayoi kwadeulimiu na wakapwa. Mumugamiu naenaeli kwasikotanagili yo wagabaegili mangu mena. Pwanoli mumugana kwalopei, ¹⁷ yo kwatonan mumugana namwanamwana kwamanasamwan yo mumuga dudulaina kwaloyai, yo siya kamkamna silobai tomo kololo kolili kwasaguili. Tamatamage kali lina kwayadudulaili yo kwabukwabuliwo kwawalo-saguili.” ¹⁸ Yeoba iwawalo, “Kwawivilayoima na ginauli meuloina tayadudulaili. Bwagana ami pwanoli sibaibaiwasosi kani yadeuligabaegili na wakapwa besiele goula. Bwagana ami pwanoli silobalabalagiya besiele kwasine kani katemiu simayamayale besiele sipi wiyana mayamayalena. ¹⁹ Tem nuwamiyao sitalu yo me ami obiga kani yanuwane ana masuli koina wakekan. ²⁰ Na tem kwasikote yo katemiyao sikololo wagamwa-panapanawa kani kwamwawasi kaleya kelepana mena. Bwaitete Yaubada kainana iwalowenako.

²¹ O Yelusalema, ugitali baguna kowa tomeli ali yanuwa na kabona kuyamala toganawali ali yanuwa. Tauna kona dudulai koina ukalapowon yo namwanamwa ana kaba miya kowa, na kabona tounuyamate. ²² Am siliba iyamala veku ginauli bwagabwaga yo tabe am oine

namwanamwana iwaiwaila. ²³ Am toloinao meuloili silaoko siyamala togamwa-panapanawa yo tokewaliwo sikelabilabin-yagili yo simulolo lalakina mumuga yauyaulena koina tem siyama-sali. Kabo tamatamage nige kali loinao sipepei-yadudulaili. Yo tabe besiele kwabukwabuliwo.” ²⁴ Koinaele kwabenali, Yeoba Tomiyasae-sosi, Isileli ali Tokaikaiwe iwaloba, “Komiu kagu tokaleyayao, kani yagu munamunai yasuwai kolimiu. ²⁵ Kani nimagu yayapaisowa kolimiu yo yayadudulaimiu besiele pwawati busena takotataiyan yo ami yauyaule meuloina yakelegabaegili. ²⁶ Yo kani ami toloinao yaeliwayoi na sikabi-yakaiwemiu besiele sauga bagubagunana koina na mesabana siba Yelusalema iya dudulai yanuwana yo kaba meli yanuwana. ²⁷ Kaiwena Yeoba iya Todudulai mwa tonuwabui siya simiyamiya Yelusalema koina kani lebo silobai. ²⁸ Na komiu togamwa-panapanawa yo tonaenaeli meuloimiu kani kwaboita kaiwena Yeoba kwasikotanan. ²⁹ Ami mayau lalakili yo tano yakayakasisili siya mwa ami kaba pwalou yo ami kaba yaliyaya kani siyamala ami kaba mwalimwaline. ³⁰ Kabo komiu besiele keyalu liguna iweweka yo besiele tano nige waila mwa iweweka. ³¹ Ami tokaleyayao kaikaiweli kani sikwalalele besiele lei sigabu. Ami yauyaule kani iyamala mayau kaba yakalamkaina yo tem iwedoli nige sowana yabo isapiyamate.”

2

Yeoba kani iloiloina

¹ Yau Aiseya, Eimousi natuna, yakeyake-nayan yabo yagitai yanuwa Yelusalema yo dedei Yuda kaiweli. ² Sauga ilalaoma kaliyate mwawamwawasili kolili Yeoba ana Nume Tabu kani iyamala kaba tapwalolo saesaesosina yanuwa yaulina mena. ³ Boda sibaibaiwa kani silaoma yo siwaloba, “Kwalaoma tasae Yeoba ana koya koina, talusae Isileli ali Yaubada ana Nume Tabu. Bwaine koina kani mumugana iyakayakataila na mesabana mumugana koina talau.” Kaiwena kaliyatenane kolili Yeoba ana yakayakatai yo ana walo Saiyon yo Yelusalema koina kani siyawatagilima yo sidebalala dedei meuloina kolili. ⁴ Yeoba kani iloina kaba loinao luwaluwalili mena kabo tomo meuloili ikawamananaili yo miya daumwali silobai. Ali kaleya kelepaliyao ikobambamli yo ali wamali ikotutunli siyamala yaso giyagiyali putuputuli. Yo nige sowana kaba loina yo kaba loina siekalekaleya-yagiliyoi tabe nige sowana kaleya mumugana siyakayakataiyan tomo kolili. ⁵ Tomo Isileli, kwalaoma yo talau Yeoba mayalena mena.

Yeoba ana kaliyate

⁶ Yeoba, am tomoyao Isileli kusikotanagili kaiwena tomo tete bomatu mena siyoganlima kukula yo balau kalawe siyakayakena-yagili besiele tabe Pilistiya sikelabilabin na mwakota mumugana siginauli mekalikavao. Yo tabe kokotomo kana pwalou siginauli yo mumuga uloi molosili sikalailima boda uloi uloi kolili siya mwa Yeoba sisikotanan. ⁷ Isileli kalona mena ikalapowon siliba yo gole. Nige sowa-sowana imwawasi wasawasa koina. Tabe osi

kolili ibaibaiwasosi yo tabe saliyota nige ana kaba mwawasi. ⁸ Tabe kokotomo ali yanuwa ikalapowon yo ali sauga meuloina sitalamwan kokotomo kana pwalou koina siya mwa siginauli sibomamo nimali mena. ⁹ Kabo tomo meuloili kani maisali silobai yo iyamwalimwalineli silobisosi. O Yeoba, tabu kununuwatu-pwaikili. ¹⁰ Kwayabubu, kwanene-lusae veku dupana mena yo bwatano mena wakeno-wadam, kisi Yeoba Yaubada matausina mena yo ana wasawasa lalakisosina didigana mena kwasi-lae. ¹¹ Sauganane koina Yaubada ibomamo kani imiya-sae molosi. Na togagasao meuloili iutuyataluli silobi molosi yauli mena.

¹² Kaiwena saugana Yaubada Tokaiwesosi ana kaliyate iyawatagilima me ana tokaleyayao siya togagasao yo tonuwatu-sae molosi kani meuloili silobi molosi. ¹³ Tabe besiele Lebanon mayauna sida yo Besani keyaluna malamalaweli tasakasakai-seyagili siya ali kaba wasawasa. ¹⁴ Besiele ali koya malamalaweli yo koya lalakili. ¹⁵ Besiele nume kaba kabi kevanai yo yanuwa ana gana veku meuloina koina. ¹⁶ Besiele tabe siya waga lalakili yo namwanamwali gogo wasawasa sitautaulili gimwala kaiweli, meuloili Yaubada kani iutu-yataluli. ¹⁷ Yo tonuwasae-sae yo togagasa meuloili kani ipei-lobiyegili, na Guyau ibomamo imiya-sae molosi kaliyatenane koina. ¹⁸ Yo kokotomo meuloina kani sikwalalele molosi. ¹⁹ Yo kani tomo veku dupaliyao kolili silusae yo tupwaliyao gula sikelili yakato kolili silusae yo sikeno-wadam saugana ana munamunai kaikaiwena koina yanuwa yaulina

inuku yo Yaubada ana wasawasa iyawatagili.
²⁰ Kaliyatenane koina tomo ali siliba yo gole kokotomo kolili siginaulili yo sipwalou kolili sauganane koina kani sibomamo sikalaili na sigabaegili gimwau yo guliliya kolili. ²¹ Kabo sauganane Yaubada ana kaiwe yo ana wasawasa iyawatagili na yanuwa yaulina inukui tomo kani siyabubu silau dupa gulaliyao kolili yakato sikeno-wadam. ²² Tabu tomo molosi kolili kwamemelisosi siya mekali sigasiga. Siya nige ali namwanamwa ipapagan.

3

Yuda ana yatala

¹ Wagitai, yau Yeoba Tokaiwesosi kani ginauli meuloili yakele-gabaegili Yelusalema yo Yuda kolili, nuwana kaba kekan, kaba gimwala, waila, kaba sagu meuloina yasibayanaeli, ²⁻³ yo ami tomo kaikaiweli yo ami tokaleyayao, toloinao, palopitao, yo ami tautaubalao, yo kaleya kali tobagunao, loina kana tosonogao yo towalsonogao yo ami tokukulao. Ami tomo lalakiliyao meuloili kani yakele-gabaegili. ⁴ Kani nige tomo matumatuwali simiyamiya yakato tomo siloiloina-yagili, bwai gamegameo kani situpwa. ⁵ Yo tomo tupwali kani tomo uloili siyakamkamnani, yo tomo kani sikaleya ali eliyam kolili yo kilakai yaso waluwaluli ali tautaubalao kani nige siyayakasisi-yagili yo tomo bwagabwaga meuloili nige ali tautaubalao siyayakasisi-yagili. ⁶ Sauga ilalaoma koina susu kani simiya-gogo

na ali tobaguna mwayamwayau mena sigite-sipwai na siwalolau koina siba, “Ala yanuwa sisibayanaeko na kowa kuloina kolila yo naena kana loina meuloina nimam mena kapei, kaiwena kowa me kam kabobo na kai nigele.”
⁷ Na iyamo kani kainali iyamaisa sauganane koina, “Yau nige sowasowagu yasaguimiu, nige yau gogo yo nige kagu, tabu kwapepeiyau ami tobaguna.”

⁸ Komiu Yelusalema kwasawowoliko yo Yuda itata-gwaligwaliko kaiwena ami gamwapanapanawa koina kwalodagedagelayagau yo kainamiu mena yo mumugamiu kolili yagu wasawasa kwasikotanan. ⁹ Manli kana koleya meuloina iwalo-masalagili sinae molosi mumugana naenaena koina besiele Sodomu yo Gomola nige sowana mumugaline sikeno-wadamwan. Oo katekamkamnali kani sisilae. Sibomayoi naenaena sikalaiyama kolili. ¹⁰ Todudulai kolili kuwalolau sibomamo mumugali namwanamwana koina kani nige sisilae na maisali ele mwa uwenamwanamwana koina kani sikekan. ¹¹ Oo komiu tonaenaeli katekamkamnamiu, nimamiu ana paisowa naenaena koina maisana naenaena kani kwalobai. ¹² Kilakai yo vesala yagu tomoyao siyakamkamnali yo sinesineo tomo meuloili siloina likwaili. O yagu tomoyao, ami toloinao siwoya-suwala-gimiu kamwasa dudulaina koina. ¹³⁻¹⁴ Yeoba iba, “Yau Yeoba yatolo yo yayatalayagimiu komiu tobagunao yo toloinao kolimiu. Yagu tano oine kwasibayanae yo kwaemwawasi, tobubutuma ali gogo wakewalili yo siyaele ami

nume mena kwapeili simiyamiya. ¹⁵ Tawae kaiwena mwa yagu tomoyao kwayakamkannali yo tobubutuma manli kana koleya kwaula-dumdumli? Yau Yeoba Yaubada Tomiyasaesosi yawalowalo.

¹⁶ Saiyon sinesineo sigagasa-suwala molosi ali nuwatu sisae molosi kewa mena yakato siyamo kabo muli mena tomo meuloili kabo sikabipasa na silolokeikeile manliyao siganawali na kaeliyao yo nimaliyao kali pasa silokelokeke.

¹⁷ Koinaele yau Yeoba kani yatolo yo Saiyon sinesineo yaunuili kulukululiyao sibaliyan yo silopokapoka yo itoliyao sisalulu yo sipwata.”

¹⁸ Sauganane koina Yaubada kani itolo yo ali kaba gagasawa meuloinawa ikele-gabaegili nimali mena yo kaekaeli mena nipuna yo komwakomwa itoveivei yo, ¹⁹⁻²⁰ bagi galogalo kali koleya besiele waikena waluwaluna, kulukulu kana suma, kae kana suma, name lelelelena, olo bwalabwalaina, ²¹ yo nimali yo isuli kali pasa, ²² kaleko malamalaweli namwanamwali yo kabobo namwanamwali yo tobwa wasawasali, ²³ yo gelasi yo ito kaba tupa kalatanna yo sinesineo kali kaleko wasawasali, meuloili ikele-gabaegili. ²⁴ Sauganane koina ginauli meuloina ibui-keile kolili. Olo bwalabwalai bwalaina ikuleya, yo wakisowa maina molosi, ito wauwauna itapupu yo pwata iyawatagili, kaleko mayamayalena ibui-keile kwauya kalekona silikwa yo koleya namwanamwana ibui-keile man-balulu. ²⁵ Kani ami tatao yo ami tokaleyayao meuloili kani siboita kaleya kelepana koina. ²⁶ Besiele sine yabo mekowakowana imiyasio ivalavalam

bwatano mena kani Yelusalema kana gamwa imiyasio ivalam koyasili kaiwena yanuwawa ibubu.

4

¹ Sauganane koina sinesineo yoli seben kani tau kaigeda sikabi-kalatan koina siedeede siba, “Sowasowamai kabomamo kamai kapisowa yo koina kakekan yo kama kaleko kakonakona kalolikwa. Na kutalam tem kowa ukwasolanagimai kabo ama miya kwasikwasiki imwawasi, na tabu tomo sitatalatalawasi-yagimai.”

Yelusalema tomo ali miya kani iwaluwaluyoi

² Sauga ilalaoma koina Yeoba ana mayau bwasilina kani ikin-lalaki yo kana koleya namwanamwasosina kabo yanuwa iwasawasa yo igagasa imasuli Isileli toyabubu kaiweli.

³ Kabo siya analiyao tupwa simiyamiya Saiyon koina, siya mwa esaliyao sileleliko yawasi bukina koina, kabo Yelusalema kana tomiyayao esaliyao siyoga-yagili “Siya tomo kapwakapwaliyao.”

⁴ Sauganane koina Yeoba kani itolo yo Saiyon sinesineo ali pwanoli ideuligabaegili. Yo Yelusalema kwasinena naenaena kani ideuli-gabaen ana yatala koina yo mayau wedowedolina kalapulupululuna koina ikabi-yakapwali.

⁵ Kabo sauganane koina Yeoba Saiyon yo ana tomoyao kani igite-kalatagili bwaite besiele. Kaliyate mena yaloyaloi bogauna itotolo pwatali mena yo boniyai koina mayau kalapulupululuna mayalena imiya-takikilagili kabo ana wasawasa ginauli meuloina yanuwane koina iyakaboboili. ⁶ Yo Yeoba ana kabobone

iya kaba kelolon yo kaba kaiyawasi kaliyate wedowedoli kana sauga koina yo kaba yabubu yo kaba keno-wadam yaumai yo galewa saugali kolili.

5

Oine tanona kana wali

¹ Kabo wali yawaliyan meyagu yaliyaya kaiwena iya yamulolo lalakina koina. Kaiwena ana oine tanona iyaele koyane papalina mena, iya bwatano masumasulina. ² Yo igiyali-takikilan yo veku itanoili kabo oine namwanamwasosili ikumaili yo nume saliyana malamalawena* ikabi tanone luwaluwalina mena yo oine kaba gilina ikeli, na isanasana tem oine kanna namwanamwana ipei na iyamo iuwemawa naenaeli. ³ Koinaele komiu Yelusalema kana tomiyao yo komiu Yuda tataoliyao sowana kwanuwatu namwanamwa yau yo yagu oine tanona kaiwena. ⁴ Kabo kani tawae yagiginauline yagu oine tanonane koina? Ginauli meuloina yaginauliyako koina saugana yanuwanuwatu oine kanna namwanamwana kaiwena, na iyamo nigele. Tawae kaiwena iuwemawa kanna naenaena? ⁵ Na yawalo kolimiu kani tawae yapaisowai yagu oine tanona mena. Kani mayau oine yasulu-gabaegili, kana gana mayau yakele-gabaen. Imwawasi kana dedeliwo veku kani yakele-gwaligwali kabo yakayakan kani tanone silusae na ginauli meuloina siutuyamateli yo sisibayanae. ⁶ Kani tanone yayanae yo

* **5:2** Numene tano togite-kalatan ali kaba miya yo ali kaba gite-takitakili tanone

iyamala bwatano sawosawowolina nige sowana ginauli yabo namwanamwana koina ikin. Yo nige sowasowana sitom-yawasi. Kani bagumali sikin koina. Tabe yaloyaloi dubadubali yawalokausili tabu galewa itatalu-lobi tanone koina. ⁷ Mwa Yaubada Tokaiwesosi ana oine tanonane siya susu Isileli. Na tomo Yuda siya Yaubada ana mayau tanona iya ana kaba yaliyaya. Mwa nuwanuwana namwanamwa ilobai kolili na iyamo nigele, mumugana naenaena kolili ilalaki yo kwasine siyadidi. Yo nuwanuwana dudulai, na iyamo nigele, ibenalanawa valam yo kamkamna.

⁸ Oo katekamkamnamiu komiu nume wakalakalaili yo besiele tano wakalakalaili kanasiga nige solasola yabo itutupwa na kwabomamo yanuwane kwayakalapowon. ⁹ Yeoba Tokaiwesosi iwalo yabenalan iba, “Naga kani numene lalakiliyao namwanamwaliyao meuloiline kani yakeli-gwaligwalili na yanuwane ibubu. Na nume lalakili kali koleya namwanamwali kani tupwali simiyamiya na iyamo kani nige tomoliyao yo kali tomiya. ¹⁰ Bwagana tano oine ilalakisosi na iyamo kani iuwe oine kanna kikiuna. Bwagana witi patuna lalakina sikumai na iyamo kani iuwe witi kanna kikiuna. ¹¹ Oo katekamkamnali siya totolo malamalala silau waila kaikaiwena siloyaloyai sabi numa. Siya kani sisilawa-panaisi boniyai meuloina koina numanuma kaiwena kani yoli sisawosawowoli. ¹² Me ali api yo laili, sidai, igo siyapaisowali wain soina yo kekan-gogona yo yaliyaya nuwali iyai koina sikan-

mate. Yo Yeoba ana nuwatu yo ana paisowa nuwali imwatainan yo nige siyayakasisi-yan yo sinunuwatu lobai. ¹³ Koinaele kani tokaleyayao silaoma na yagu tomoyao sikalaili silawagili yanuwa uloi molosina koina, kaiwena nige ali katai yabo kaiwegu. Ali tomo lalakiliyao towasawasa kani siguliyam yo ali tomoyao meuloina waila kaiwena galagaloli imagu. ¹⁴ Yo boita salaina gamwana isaei igaloikeya nige diyana isusu ali towasawasa yo ali bodao meuloina, togamwapakiki yo tonuma yauyaule meuloili, isinoli-gogonagili silobi tanoluwa mena. ¹⁵ Kabo tomo meuloili, towasawasao, togagasao meuloili sipwalou-talu manli ilobi bwatano mena.” ¹⁶ Na Yeoba Tokaiwesosi ibomamo imiya-saesosi ana loina idudulaisosi yo ana paisowa inamwanamwasosi, kani tomo meuloili sikatai iya tabu kaigedamo. ¹⁷ Kabo sauganane koina kani yanuwa ibwagabwaga kabo lamiyao silau towasawasa ali dedei mena kali siloya na sipiyao silau toisabo dedei nuwanuwali silau koina kani silau.

¹⁸ Oo katekamkamnali siya ali walo mwakomwakota kolili naenaena sita-betabeyama kolili. ¹⁹ Oo katekamkamnali siya tomwakomwakota ali walo bwaite siba, “Yaubada tawalo tubatubali, na mwayamwayau ana paisowa tagitai yo tabe talau Isileli ana Yaubada Tabu ana nuwatu kana koleya takatai.” ²⁰ Oo katekamkamnali siya mumugana namwanamwana sikawa-naenae-yan na mumugana naenaena sikawa-namwanamwayan. Mayale siwolena boniboniyai miyalaena

na boniboniyai siwolena mayale miyalaena. Malimali sikawa-luviluvuyan na luviluvi sikawa-malimaliyan. ²¹ Oo katekamkamnali siya sibomamo simwakota-yagili sibomamo manli mena sigitaili yakato siya sisonoga yo sibomamo sigite-lobaili yakato siya tokatai. ²² Oo katekamkamnali siya yakato tokaiwe waila kaikaiwena numana koina yo yakato siya tokatai waila naenaena ebwelina koina. ²³ Oo katekamkamnali siya toloinao mane sikalai wadam mena na mesabana tomo naenaeli silivasili na toloinaone nige sitatalam tem tomo namwanamwaliyao lina dudulaina silolobai na siuvala-yagili. ²⁴ Koinaele bwaine mumugane kaiwena Yaubada Tokaiwesosi igabuli kana koleya besiele mayau kalapulupululuna mosomoso leleyanna ikalaoli yo lei leleyanna ikala-sapusapu yo lamliyao sipwasa yo lalaliyao iyamwalili siweweka yo yaumai iyui-kalaili besiele mosomoso ana yui-kalai. Kaiwena Isileli ali Yaubada Tabu ana lina sisinali yo siokwatakwata-yan. ²⁵ Bwaine koina tagitai yo takatai Yeoba ana munamunai wedowedolina iyawatagili ana tomoyao kolili yo nimana ikeleisinan kabo iunuyamateli. Koya kikiuli kani sinuku yo tomo boiboitali sikeno-debadabalala kamwasa mena. Na iyaele nagamo tabe Yaubada ana munamunai ilaulau kolili nimana iyaelemo ikelekeleisin.

²⁶ Yeoba ana kilakilala memenawa ikeleisinan na mesabana siya kaba linao siya tomiya kelemamalawe sigitai na mwayamwayau sisage-nama koina. ²⁷ Nige yabo kamnana inanae

o nuwana yawasina itatautusi o nuwana yona isasawosawowoli o nige manna ikekenokeno o kana wakisowa iwawa o kaena kana suma kana maina itatautusi. Nigele, tokaleyayaone meuloiline me ali katububu. ²⁸ Ali wamali sitali matamatageli yo ali gipoyo siyou nonowaili yo sipan-kalatagili. Ali osi kaekaeli sikaiwesosi yo sowasowali sisagena veku pwatali mena. Ali waga niuniuli sisagena besiele yaumai kaikai-wena ana towa. ²⁹ Sisagena me ali wui kainali kana benali besiele kabo laiyon ikalakalagaga, saugana kana tau ikabi-kalatan nige sowana iyabubu. Besiele siya tokaleyane saugana kali kaleyayaone kolili sikabilau nige tosagu yabo imiyamiya na tem ileboili. ³⁰ Sauganane koina kani siyoga-wuiwui kainali kana benali besiele kabo bagolu tayali mena iguli daguguna. Yo tem yabo igitai sauganane koina kaba okwatakwata boniboniyai yo kamkamna besiele kabo yaloyaloi duba lalakina, mayale ikausi boniboniyaine koina.

6

Yaubada Aiseya ana paisowa iwolena

¹ Bwaine bolimenane koina kin Usaiya iboita kabo Guyau yagitai. Imiyasio ana kaba miya wasawasana yo saesae molosina koina na kana kwama malamalawena yagitai Nume Tabu meuloina iloyakalapowon. ² Kewana mena selubima* sitotolo kabo kaigeda kaigeda pepena sikisi kabo labui manliyao sisumali yo tabe

* **6:2** Selubima siya yamayamayale besiele anelose

labuiyoi kaeliyao sisumali yo labuiyoi sievaeva. ³ Kabo kaigeda kaigeda siyoga kalikavao kolili siba, “Tabu, tabu, tabu, Yeoba Tokaiwesosi, Yeoba ana wasawasa yanuwa yaulina ikalapowon.” ⁴ Saugana siyoga kainali mena nume kana gamwa kana tukiwo sinuku yo nume kalona meuloina bogau iloyakalapowon. ⁵ Nige namwanamwa yabo koliyau mwa yawaloba, “Oo katekamkamnagu. Yau bwaite tomongune sopagu idumdum molosi kaiwena yamiyamiya tomo sopali dumdumli† luwali mena na iyamo mangu mena Guyau Tokaiwesosi yagitai na nige yaboboita.” ⁶ Mwa kabu selubima yabo ieva ilaoma koliyau yo nimana mena mayau gibwalana wedowedolina kaba pwaoli mena ikalaiyama kaba kalatanna koina. ⁷ Yo sopagu mena ikabi-yapatu kabu iwalo koliyau iba, “Ugitai sopam mena yakabilau mumugam naenaena meuloina inwawasi yo am pwanoli meuloina ikele-gabaenako.”

⁸ Kabu bwaine koina Guyau kainana yabenalan iwaloiba, “Yaiya kani yayayawasane? Yo yaiya kani ilalau kaiwela?” Kabu Guyau kainana yayamaisa yawaloba, “Yau bwaite kuyawasayau.” ⁹ Kabu iwalo koliyau iba, “Kulau bwaite tomo Isileli kolili kainagu kuwalowen bwaite besiele kuwaloba, ‘Kani kwamanman-kulakula na iyamo kani nige wagigitai yo kwabenabenali na iyamo kani nige wakakatai.’ ¹⁰ Na tomo bwaitete am

† 6:5 Tomo sopali sidumdum kana katai bwaite, tomo meuloila me ala pwanoli Yaubada manna mena

walo kolili kateliyao kuyakolololi, tenaliyao kuyakolali yo manliyao kuyagibuli. Tem nige ugiginauli besiele kabo kani siboma manli mena sigitai, yo tenali mena sibenalan yo kateli mena sikatai kabo sinuwabui yo yakabinamwanamwaili.” ¹¹ Yo kabo Guyau kainana yayamaisa yaneli koina yawaloba, “Guyau, kani isa sauga kana mamalawe nuwanuwam kolili yaguguye?” Kabo Guyau kainagu iyamaisa iba, “Kanasiga yanuwa ibubu tuki bwagabwagamo sitotolo yo numene nige tomonliyao yo bwatano meuloina inae kabo kulopei. ¹² Kani yanuwa kelamamalawe tomonliyao yayoganli silaoma sikwayaili silawagili ali yanuwa mena siyamala ali topaisowa panpanli. Na bwatanone bwaite kani imiya bwagabwaga nige kana togitekalatan. ¹³ Na tem isa tomo tupwa simiyamiya yanuwane koina, na iyamo kani simwawasi yoi. Na tem mayau lalakina takoi kani tuutuna koina ibwasiliyoi. Bwaine besiele yagu tomoyao. Bwagana sibaibaiwa siboita na iyamo patu yakayakasisina kani imiyamiya bwatanone koina, muli mena kani yagu tomoyao waluwaluli siyawatagili.”

7

Kin Eyasi mekana tosaguwo Yaubada ana walo sisikotanan

¹ Kabo Usaiya natuna esana Yotama yo Yotama natuna esana Eyasi iya Yuda kana kin iya ana sauga mena kin labui Lesin, Siliya* kana kin, yo

* **7:1** Siliya esana labuina Alam

Pika, Lemaliya natuna, iya Isileli kana kin, sisae Yelusalema sabi kaleya Eyasi koina. Na iyamo nige sowasowali yanuwane sikwayai. ² Na muli mena wasa ilaoma Eyasi koina, iya yakato susu Deibida, koina siwalo siba, “Siliya yo Epileim siboda kaigeda sabi kaleya Yelusalema koina.” Yo Eyasi me ana tomoyao kateli siwakaka yo simatausi kali koleya besiele kabo yaumai ilotalu na mayau liguli yo lagalagaliyao simwasali yo simeyomeyo-keikeile. ³ Na Yeoba kainana ilaoma Aiseya palopita koina iba, “Aiseya kowa yo natum Siyayasubi mekamkava kwalau na kuedeede kin Eyasi koina. Kani kwalobaiya waila kuluna kana simenti koina na bwaine koina kaleko todeudeuli ana tano kana kamwasa lalakin koina imiyamiya. ⁴⁻⁶ Kuwalo koina kuba, ‘Lesin yo Siliya yo Pika ali munamunai besiele mayau kalakala-pulupululi me bogabogauna kabo nuwanuwali yakato sisaewa am kaba loina sikele-gwaligwali siwaloba, Tasae Yuda ana tomoyao tayakamkamnali yo yanuwane tayakasa kaiwela yo kin yabo tapei-seyan bwaimwa iya Tabieli natuna.’ Na kuwalolau Eyasi koina tabu ikakatewakaka na nuwana italu yo tabu inunuwa-belubelu kin yoli yayionane ali walone kaiwena.” ⁷ Na Yaubada iba, “Ali loinane yo ali nuwatune kani nige sowasowali siginauli, kani nige kanna itutubu, iyamala ginauli bwagabwaga. ⁸ Siliya kulukuluna ele mwa Damasiko yo Damasiko kulukuluna ele mwa Lesin na iya tomo bwagabwaga. Besiele Epileim, iya yanuwa bwagabwaga kaiwena kani bolime 65 kalona mena Epileim itata-gwaligwali yo iya kani nige

iyayamala kaba lolina tomo kaiweli. ⁹ Yo Epileim kulukuluna ele mwa Sameliya na Sameliya kulukuluna ele mwa Demaliya natuna Pika, iya tomo bwagabwaga besiele. Tem nige kutotolo kaiwe am meli koina kani am kaba lolina ibeku.

¹⁰⁻¹¹ Tem kilakilala kaiwena ukawanoi yau Yeoba kowa am Yaubada koliyau kani yaginauli besiele am kawanoi o am nuwatu tem yanuwa yaulina mena o nuwana bulibuli mena.” ¹² Na Eyasi katena ikololo kabo iwaloba, “Kani nige yakakawanoi Yaubada koina, nige nuwanuwagu yakato Yaubada yatonan.” ¹³ Kabo Eyasi mekana tosaguwo Aiseya iyokoi-yagili iwaloba, “Kwabenali, komiu Deibida ana susu, gubesi ginauli kikitoitoina kaiwena mwa tomo kali osawosawowoli waginauli besiele tabe ginauline kaigedana kaiwena tabe Yaubada kana osawosawowoli waginauli? ¹⁴ Koinaele Yeoba iya ibo-mamo kani kilakilala bwaite iyeyawa kolimiu. Tonuwanuwabola kani isiuma. Yo natuna ikabi tauna, yo esana ipei Imanuwela. ¹⁵ Kana ele susu yo kamwakamwa koina ikekan kanasiga ilalaki ikatai toweya naenaena isikotanan yo namwanamwana igitesipwai yo koina ipaisowa. ¹⁶ Na kin labuine siya kwamatausagili ali kaba linao kani sibubu yawasosi kabo muli mena gamene ilalaki-saema yo kabo ikatai-lobai toweya namwanamwana yo toweya naenaena.”

Yaubada kani tomo Asiliya iyapaisowali

¹⁷ Tauna kona Epileim simiya-suwala Yuda kolimiu na sauganane koina polowe lalakina

kwalobai. Na sauga bwaite kani polowe lalak-
isosina kani kwalobai, kaiwena Yeoba Asiliya
kana kin kani ikalaiyama koliwo yo tamam
ana nume kana tomiyayao kolili yo tabe am
tomoyao kolili. ¹⁸ Sauganane koina Yaubada
kani nonowala iyoganlima dedei Itipita wailana
mena kolili yo kamwakamwa sinaliyao Asiliya
koina. ¹⁹ Yo kani silaoma yanuwa tuki bwagab-
waganawa koina sitowa yo veku gulali mena
simiya yo lugulugum mena sitowa yo kawasi
pwatana mena sitowa dedei meuloina kolili.
²⁰ Kaliyatenane koina Yeoba kani Asiliya toka-
leyayao ikalailima Yupeleitisi wailana dage-
lana mena na ala yanuwa meuloina sisi-
bayanae molosi yo tomo sibaibaiwa kani si-
boita. Ala yanuwa kana koleya besiele tomo
yabo nabuka ikalai na itona iyali-gabaen na
ipwata. ²¹ Yo sauganane koina kani tomo
isaisalimo simiyamiya yo tomo yabo bulumakau
kaigeda yo gouti labui igite-kalatagili na miliki
ikalai kolili ibomamo kaiwena. ²² Kabo tomowa
kabona kani bata lalakina iyapaisowa milikine
koina. Tomo isaisalimone simiyamiya kani
sikekan kamwakamwa yo batane koina, kai-
wena nige kan yaboyoi. ²³ Tokaleyayaone kani
silaoma yo ala tano meuloili sisibayanaeli. Na
tano toweya oine sitotolo wan tausan yo maisa
sikele-siliba wan tausan na iyamo tanone kalona
meuloina kawasi ikin ilugulugum yo palipali
bagumali sikin koina. ²⁴ Ala tano meuloili kani
silugulugum ala yanuwa koina na siyamala kaba
keloya yanuwana igunuwala molosi. Palipali,
samamali yo bagumali sikin koina. Muli mena

kani tokeloya silusae me ali wamali yo gipoyo na sikeloya koina. ²⁵ Na koyane bwaine koina ala tano takumaili kani siyamala gunuwala dedeina. Tomo kani simatausi ali lusae dedeinane kolili, bwaite dedeine kani tomo ali bulumakau yo sipi sipeili ali kaba kekan.

8

Aiseya ana yanuwapei polowe kaiwena

¹ Yeoba kainana ilaoma kolyau iba, “Pepa moumouna lalakina yo tabatabana ukwalai yo kulele-yalalaki esane bwaite Meni Salala Asibasi.” Na kana katai bwaite, ‘sibayanae mwayamwayau.’ ² Tabe tomo labui bwaite yakalailima siya tokawa-yawasosi tomonliyaone esaliyao Ulaiya iya topwaoli yo Sekalaiya iya Yebelikaiya natuna. Yakalailima yakato esali silele pepane koina na muli mena yagu palopisai Asiliya kaiwena sikawa-yawasosi-yan. ³ Imwawasi yapileyoi yagu nume mena yalauyoi palopita sinena* koina yo isiuma ikabi natuna tau. Kabo Yeoba iwalo kolyau iba, “Esana kupei Meni Salala Asibasi, ⁴ kaiwena Asiliya kana kin kani ilobima yo Damasiko yo Sameliya ali gogo wasawasa meuloina ikalai kabo muli mena melumelunane nuwana imayale yo ikawa-sina yo ikawa-tama.” ⁵⁻⁶ Yagu mulolo yayawasa waila Sailo koina ididididi kikiuna kikiuna ami kaba numa. Na iyamo komiu yagu tomoyao kwasikotanagau. Nuwanuwamiu lalakina Lesin

* **8:3** Nuwana Aiseya wainena kaiwena iwalowalo

yo Pika. ⁷ Koinaele kani Asiliya ali toka-leyayao meuloili kani yayawasaliwa kolimiu. Sinae molosi yo ali lobima besiele Yupeleitisi wailana ididi-yawatagilima waila papalina yo tutukaena ididi-pwaikili meuloina kabo iyamala yalubwasi kaikaiwena matamatausina. Wailane bwaimwana iya Asiliya kana kin ana wasawasa meuloina. ⁸ Imwawasi kani ididilauyoi Yuda koina yo ididi-gwaligwali isaeyoi kuluna mena yo kalo mena yo dedeina meuloina kolili ididididi bwagabwagamo, tagalomwasi, oo katekamkamnala kita Imanuwela.†

Yanuwapei kaba loinao uloili kaiweli

⁹ Komiu kaba loinao uloili, kwabenali namwanamwa. Bwagana kwatolo kwayoga yo kwawui, kani nige kwababaguna. Bwagana wakatububu kaleya kaiwena Yaubada kani iunuimiu. ¹⁰ Bwagana ami kaleya kana tautaubalao kwayoga-gogonagilima na kaleya kana nuwatu wakoyakasa, na iyamo kani nigele. Bwagana kwaloina kaleyane kaiwena na iyamo kani nige sowamiu. Kaiwena Yaubada iya mekamakava.

Yaubada ibomamo tamatausan

¹¹ Yaubada nimana kaikaiwena ilaoma koliyau yo iedeede iyanuwapeiyau iba, “Tabu tomo bwaite mumugaline koina kumumuliya, ¹² tabu tomo meuloili ali nuwanuwatu ukakawa-namwanamwa-yan yo ginauliline siya simatausagili tabu kumamatausagili besiele. ¹³ Kunuwatu-kalatan bwaite, Yau Yeoba am

† **8:8** Yakato kita Yaubada mekalakava

Yaubada Tokaiwesosi yo yau yakayakasisigu, yaumo kumatausagau yo kwayakasisi-yagau. ¹⁴ Yau yakayakasisigu kabo siya Yuda yo Isileli yo Yelusalema tomonliyao kaiweli yau besiele veku kaikaiwena na yaemala ali kaba tupa. Tabe besiele kani yaemala ali kaba sipwa na koina kani sisilae. ¹⁵ Sibaibaiwa kani situpa yo sibeku yo sisipwa yo silokalatagili.” ¹⁶ Yaubada iwaloma kolyau iba, “Yanuwapei bwaite kulele yo kututu-yatalu kagu tomuliyayao kaiweli ali kaba nuwanuwatu.”

Aiseya ana meli

¹⁷ Yau Aiseya yawaloba, “Bwagana Yeoba ibo-mamo iwadam ana tomoyao kolili na yau kani yameli koina yo meyagu katepatu yasanasanai. ¹⁸ Yau ele yamiyamiya mekaukavao yagu boda. Yeoba Yaubada Tokaiwesosi, iya ana kaba miya Koya Saiyoni, ipeimai kilakilalao Isileli kaiweli yo iyawasamai na mesabana iyanuwapeili tawae kani iyawatagili kolili.”

Yanuwapei mayale kana loya kaiwena

¹⁹ Na tem saugana tomo siwalo-laowa kolimiu yakato siya tokenogite kaikaiyabowa kolili o nuwana siya tobalau o nuwana siya tokukula wali yaoyaowa, tabu ali kukulane kubebenalagili. Siwaloba, “Toboita yaluyaluwali taneliyagili.” Na yau yawaloba, “Tawae kaiwena nige ami Yaubada meyawasina koina kwaloloya yo kwaneneli? ²⁰ Tabenaliya Yaubada ana yakayakatai yo ana yanuwapei koina. Analiyao

siya walo bwaite nige simumuliya siya to-boniboniyai, nige mayale yabo imiyamiya kolili. ²¹ Tomo besiele siya bwaite kani yoli sisawosawowoli yo guliyam kamnana silotonan. Yanuwa meuloina kani silotakikilan kan siloyaloya. Ali munamunai koina kani sisakaisae bulibuli mena yo walo-naenae siwalowalowen ali kin koina yo tabe Yaubada koina. ²² Imwawasi kani sipwalou-lobi bwatano mena kamkamna boniboniyai yo matamatausi luwana mena sibomamo sipei-luseyagili. Yo tabe nige namwanamwa yabo silolobai.”

9

Mesaiya ana sauga laoma

¹ Tauna kona Yeoba susu Sebulon yo susu Napitalai iyakamkannali lalakina na sauga ilalaoma koina ali yanuwa esaliyao yo dedei Galili esana kani ikeleisinagili kabo wasali silalaki yanuwa yaulina mena. Kaiwena dedeinane koina Kalita Galili ana kaba didi-yawatagili ilobi waila Yolidan koina. Na bwaine dedeinane koina siya nige tomo Yudiya sibaibaiwasosi simiyamiya na siya tomo Yudiya nige sibabaibaiwa. ² Na siya simiyamiya boniboniyai koina naga kani mayale lalakina sigitai, yo siya simiyamiya boita lolonna mena kani mayale imwalisae kolili. ³ Kowa Yeoba kani kaba lona kuyalalakiyoi na ali yaliyaya kuyalalakiyoi na siyaliyaya. Kana koleya besiele tem tomo siyaliyaya kelikeli koina yo besiele tokaleyayao gogo kewakewalina sisoisoiyan. ⁴ Bwaite koina kali kayakayale

polopoloweli meuloina leyaleyali mena kuyamalamalaeli yo kali sapi meuloina ukwelegabaegili besiele beyabeyana uginauli Gidiyon koina saugana Midiyan tokaleyayao ikaiwegabaegili. ⁵ Kaleya kana gogo yo kaleya kwamana meuloina kwasikwasinena kani kulololi ugabaegili mayau mena siwedoli. ⁶ Kaiwena melumelu tauna sikabi Yaubada iyeyama kolila yo loina leyaleyana mena imiyamiya kabo esana siyogayan toyakayakatai namwanamwasosina, Yaubada kaikaiwena, sauga miyamiya yaina tamana, daumwali kana Guyau. ⁷ Ana loina kana lalaki yo ana daumwali kana lalaki nige ana kaba mwawasi kani nige ilolotom. Besiele Deibida ana kaba loina ikabi-yakaiwe mumugana namwanamwana mena yo mumugana dudulaina mena kani nige ilolotom koina. Yo Yeoba ana mulolo kaikaiwena mena ginauli bwaite kani ipaisowaili.

Isileli kani Yeoba ana munamunai silobai

⁸ Yeoba wasa polopolowena iwolegili Isileli siya Yakobo ana susu, kani ibeku pwatali mena. ⁹ Yo tomo meuloili Epileim koina yo siya simiyamiya Sameliya koina kani Yeoba ana munamunai silobai. Kaiwena me ali gagasa yo me ali katepatu siwaloba, ¹⁰ “Vekune siginaulili bwalabwala koina sisalulu gwaligwali na kani takabiyoi veku namwanamwali kolili. Mayau sikamole meuloili sibekuko na kani tayamiyalaeli mayau namwanamwasosina esana sida kolili.” ¹¹ Na Isileli kani sikatai yakato Damasiko ali kin Lesin nige ana kaiwe. Kaiwena Lesin kana kaleyayao, siya tomo Asiliya, Yeoba

ikabi-yakaiweliko kabo sikaiwesosi. ¹² Tabe besiele tomo Siliya* siya tete kaluwabu mena na Pilistiya tete yalasi mena gamwali sisaei nuwanuwali lalakina tem Isileli sikanli. Na Yeoba ana munamunai nige ikekele-gabaen, ni-mana ikeleisin kaigedai.

¹³ Bwagana Yeoba isapili ali yauyaule kai-wena nige sitatagela-keile iya koina. Nige naga Yaubada Tokaiwesosi siloloyai. ¹⁴ Kabo kaliyate kaigedamo kalona mena Yaubada kani Isileli kulukuluna yo uyawana itom-gabaegili. ¹⁵ Isileli ali tautaubalao yo tomo lalakiliyao siya kulukululi kani ikele-gabaegili. Besiele tabe palopitao mwakomwakotali siya uyawali, kani ikele-gabaegili. ¹⁶ Kaiwena siya tomo lalakiliyao yagu tomoyao siwoya-pwanolili na silosuwala. ¹⁷ Koinaele, Yaubada kani nige iyayaliyaya ali kilakaiwo kolili yo tabe nige ikakate-kamkamna-yagili yo tabe tamatamage yo kwabukwab-uli kolili. Kaiwena meuloiline pwanoli kana toginauliwo gamwaliyao mena walo naenaeliyao siwalowalo-wegili yo nige Yaubada siyayakasisi-yan. Na nagamo Yaubada ana munamu-nai ilaulau nimana ikeleisin kaigedai. ¹⁸ Ali yauyaule besiele mosomoso iwedoli yo ikalamka palipali kolili yo ikala-lalalaki gunuwala koina kabo bogauna ibalubalusosi besiele yaloyaloi. ¹⁹ Mwa Yaubada Tokaiwesosi ana munamunai mena yanuwa igabu iwedoli yo tomo meuloili kani siwedoli besiele mayau iwedowedoli yo boita ilalakisosi, tomo kaigeda kaigeda nige kana

* **9:12** Siliya esana labuina Alam

tosagu yabo. ²⁰ Na tomo tawae sikwayai kani sikan na iyamo nige sowana diyali sisu nagamo meguliyamli. Mwa sauga polopolowena bwaite koina kani sitolo yo ali gagagiliwo bulumaliyao sikanli. ²¹ Boda labuine bwaite siya boda Manase yo boda Epileim kani sibomayoi siekalekaleya-yagili kabo muli mena siboda kaigeda na sikaleya Yuda koina. Kabo tabe Yaubada imunamunai nimana ikeleisin kaigedai kolili.

10

¹ Oo katekamkamnali siya loina naenaeli siginaulili kaiwena loinane nige sidududulai. Kaiwena tomo naenaeli loinaone siya-paisowaili na tem yagu tomoyao siyakamkamnali. ² Nige sitatalam tem tobubutumao ali solasola silobai yatala mena. Besiele tabe tonae-naeli sauga meuloina sikewakewali kwabukwabuliwo yo sinasinage yo tamatamage kolili. ³ Tawae kani wagiginauline saugana Yaubada iyamaisamiau? Wowoli iyaele kelamamalawe mena ilalaoma, kani to kwayabubu kwalauya na lebo kwalobai? Na kani toweya koina ami wasawasao kwapeiliya? ⁴ Nige sagu yabo imiyamiya kaiwemiu, me ami matausi kani kwalau wakeno-wadam siya sikabi-kalatagiliko luwali mena o nuwana kaleya mena kani kwabeku toboitao luwali mena. Na Yaubada ana munamunai nige sowana ikele-yavivila, ana munamunai nimana ikeleisin kaigedai.

Yaubada ana walo tomo Asiliya kaiweli

⁵ Yeoba iwaloba, “Oo katekamkamnali siya tomo Asiliya siya mwa kani yayapaisowali besiele siya yagu munamunai kana kepata na sigene nimagu mena iyamala yagu kaba unu.

⁶ Kani Asiliya yayawasa ilau siya totapwalolo mwakomwakota. Siya yamunamunaiko kolili, koinaele Asiliya kani yawalo-tubalili na Isileli ali wasawasa meuloina kani nimali mena sikwayaili yo Isileli iyamala besiele tokwauya kamwasa mena ilolo-bwagabwaga siutu-lobilobi-yegili kamwasa bwalabwalana mena. ⁷ Na Asiliya nige ali nuwatu silaoma kewali kaiwena, na nuwanuwalimo yakato kaba loinao sisibayanae woli yo siyemwawasili. ⁸ Asiliya ibomamo nuwana mena iba, ‘Yagu kaleya kana tobaguna siya kinyao. ⁹ Besiele Kasemisi yakaiwe-gabaenako, kani Kalino yakaiwe-gabaen tabe. Besiele Alipadi yakaiwe-gabaenako kani Amati yakaiwe-gabaen tabe. Besiele Damasiko yakaiwe-gabaenako, kani Sameliya yakaiwe-gabaen tabe. ¹⁰⁻¹¹ Bwagana ali kokotomo sibaibaiwasosi na iyamo yakaiwe-gabaegiliko. Gubesi Yelusalema yo Sameliya? Siya ali kokotomo nige sibabaibaiwa.’

¹² Na ana paisowa Koya Saiyon yo Yelusalema kolili imwawasi kabo Yeoba kani Asiliya ali kin iyamaisa ana gagasa kaiwena. Kaiwena sauga meuloina kinne ibomamo esana ikeleisinnan tomo meuloili manli mena. ¹³ Kaiwena Asiliya ali kinne iwaloba, ‘Nimagu ana kaiwe mena yaginauli besiele yo yagu sonoga mena meyagu katai. Ali kaba loinao kali sigasiga yakele-gwaligwaliliko yo yayasaga-suwalagiliko

yo ali wasawasao kolili siwasawasa yapei-kaisulu-wagiliko. Yagu kaiwe lalakina koina kinyao meuloili yakaiwe-gabaegili. ¹⁴ Kaba loinao siya simiyamiya yanuwa yaulina besiele man yabo ana noi. Nimagu yayagayan noine koina kabo ali wasawasa meuloina yakalaili besiele pou kana kalai. Imalamalaesosi kolyau kaiwena nige pepena yabo imwasamwasali yakato itawoiyau yo nige gamwam isoke yakato ivalam.’ ¹⁵ Na Asiliya ali kin ana walo gagasa kaiwena Yaubada iwaloba, ‘Gubesi, yakato kilam ana tobali ibomayoi kaiwena ilalakisosi kabo muli mena tomone iya kilam iyapaisowa ana tobali? Nigele, tomone iya kilam iyapaisowa ilalakisosi kabo kilam. Besiele tomone iya kelepa iyapaisowa ilalakisosi kabo kelepa, awa? Yakato kule yabo tomo ikeleisin? Nigele, tomo kule ikeleisin na iyapaisowa, awa?’” ¹⁶⁻¹⁷ Koinaele, Yaubada Tokaiwesosi kasiebwa esana pwagege kani iyawasa Asiliya ali tokaleyayao kaikaiweli kolili na yoli sigiligili, tuwatuwa bwagabwagali. Yeoba, iya Isileli ana mayale yo ali Yaubada yakayakasisina, kani iyamala mayau kalapulupululuna memenana na kaliyate kaigedamo koina kani kana kaleyayao igabuli siboita besiele diligabugabu yabo mwayamwayau iyatubu na kawasi yo samasamaliwo mwayamwayau simwawasi. ¹⁸ Yo Asiliya ana tokaleyayao bodana kani sikwalalele kasiebwane kaiwena besiele diligabugabu mayau lalakiliyao yo tano namwanamwali iyemwawasili. Kasiebwane wedowedolina kani tokaleyayaone meuloili ikaiwe-gabaegili yo yaluyaluwaliyao yo yoli meuloili isi-

bayanaeli. ¹⁹ Yo ana mayau isaisalimo situpwa, bwagana melumelu kani sowana iyasilili kali baibaiwane.

Tomo Isileli isaisalimo kani simiyamiya

²⁰ Yo sauganane bwaine koina siya Isileli, Yakobo ana susu, kani simiyamiya meyawasili situpwa. Nige sowana ali meli sipeiyoi Asiliya ali kin koina na Isileli ali meli kani sipei Yeoba ali Yaubada Tabu koina. ²¹ Kabo Isileli bodane tup-watupwanane kani sipileyoima Yaubada Tokai-wesosi koina. ²² Bwagana sauga bwaite ana to-moyao sibaibaiwa besiele dekawa na iyamo kani isaisalimo sipileyoima koina. Na Yeoba Isileli kana unuyamate yo ana sibayanae kana sauga ipeiyako kaiwena ana lolina ikaiwesosi yo idudu-laisosi. ²³ Yeoba iya ala Yaubada kaikaiwena kani Isileli ali yauyaule maisana iyemwawasili ali dedei meuloina koina. ²⁴ Kabo bwaite besiele Yaubada Tokaiwesosi kainana iba, “Oo yagu tomoyao, komiu kwamiyamiya Yelusalema, tabu Asiliya kwamamatausagili saugana tem ali kepata sikeleisinagili sabi unuimiu besiele beyabeyana Itipita siginauli kolimiu.” ²⁵ Sauga kubwakubwana koina kani yagu munamunai ilopei komiu kolimiu. Na siyamo Asiliya kolili kani yagu munamunai mena sisawowoli.

²⁶ Yau Yeoba Tokaiwesosi kani kesapisapi mena yasapili besiele beyabeyana Gidiyon ni-mana mena Midiyan yasapili Koya Olebi koina. Besiele Itipita yayamaisali kani yaginauli Asiliya kolili. ²⁷ Kabo sauganane koina leyaleyam mena kali kayakayale polopolowena yakele-gabaen na

tabe galogalom mena polowe meuloina kana maina itautusi. Ami livasi kana koleya besiele bulumakau sinisinibuna kana kayakayale ikelegabaen. ²⁸ Asiliya kani silaoma Eiyata siluyawatagili Migilon tabe silaoma Mikimasi koina kali yo ali gogo sipei nonowai bwaine koina. ²⁹ Siutulau kamwasa gilgilina mena yo siba, “Tagogoya Geba koina.” Saugana tomo Lama Asiliya ali tokaleyayao sigitaili simatausi lalagina. Gibeya, kin Saulo ana yanuwa tomonliyao, sigitaili tabe kabo siyabubu. ³⁰ Galim natuna sine kuwui, komiu Laisa kwabenali, Anadodi oo naenaesosim. ³¹ Madamena tomonliyao yo Gebim tomonliyao sikatububu na siyabubu yo sikenowadam. ³² Kansiga kani tokaleyayaone sisagenalopei Nobi koina yo nimaliyao sinukuili koya Saiyoni koina, bwaimwa Yelusalema. ³³ Wagitai, Yeoba Yaubada Tokaiwesosi me ana kaiwe kani iunuili besiele mayau kikinliyao takopwaili. ³⁴ Kani iyemwawasili sibeku besiele tomo yabo ana kilam ikalai yo Lebanon ali mayau sida yo gunuwala lugulugumna ikogwaligwali.

11

Mesaiya ana laoma kaiwena Deibida ana susu koina

¹ Yese tuutuna mena kwasili yabo kani ikin taose yo lamna beyabeyana mena lagalaga yabo ikin-saema yo iuwe. ² Yo Yaubada yaluyaluwana kani ilobima itowa pwatana mena kabo sonoga yaluyaluwana yo nuwamayale yaluyaluwana yo kaiwe yaluyaluwana yo tokabi-yakaiwe yaluyaluwana yo Yaubada

kana matausi yaluyaluwana koina imiyamiya. ³ Yo ana yaliyaya imiyamiya Yaubada kana matausi koina. Yo nige sowana ginauli yabo ipei-yadudulai ana mankulakula koina yo nige sowana ginauli yabo ipei-yakasa ana benali koina. ⁴ Iyamo mumuga dudulaina mena to-bubutuma isaguili yanuwa yaulina mena. Tomo meuloili ana walo dudududulaili kani sibenali namwanamwaili, kabo sopana wayawayauna mena toyauyaule iyui-kalaili sibeku silobi sitalu. ⁵ Yo mumuga dudulaina kana wakisowa yo meli yawasosi diyana kana pasa. ⁶ Sauganane koina bwauwa sokasokana mekanakava lami kani sikeno toyatoyawa. Yo lepadi gouti mekanakava kani sikeno toyawa. Yo laiyon bulumakau sinena mekanakava sikeno toyawa. Na melumelu kiki-una iya kani iyogayoganli. ⁷ Kabo bulumakau sinena beya mekanakava sikekan toyawa, kabo beya yo bulumakau natuliyao kikiuliyao sikeno toyawa na iya laiyon kani kawasi ikekakekan besiele bulumakau mumugana. ⁸ Na melumelu susususuna inene ilau weso munamunaina ana gula salina mena ikeke-gogogogo yo melumelu susu isikotananako ilau yo nimana iyagayan ilau weso kelakelabasina kana noi mena. ⁹ Yaubada kana katai yanuwa yaulina iloyakalapowon besiele kabo waila dumwakali iloyakalapowon, mwa koinaele nige yabo sowasowana isilae o nuwana isibayanae yagu koya yakayakasisina Saiyoni koina.

¹⁰ Sauganane bwaine koina kabo Yese lamna bwasilinane iya iyamala memenawa tomo kai-weli. Kaba loina uloi uloi kani silaoma siya-

boda kaigeda. Yo ana kaba miyane koina ana wasawasa iloyakalapowon. ¹¹ Kabo tabe sauganane bwaine koina Yeoba nimana iyagayan yoi ana tomoyao siya situpwa ikeleyavivilayoilima siya simiyamiya yanuwa wena mena Asiliya, Itipita, Kusa, Elama, Babilon, Amati yo bwanabwanaliyao siyaele Kalita Mediteleiniya kalona mena. ¹² Ana memenawa ikukei kaba loinao kaiweli yo Isileli ana tomoyao lolokwalaleleli yanuwa yaulina mena ikele-gogonagilima yaumai manna esopali kolili na sipileyoima Yuda dedeina mena. ¹³ Yeoba Epileim kali lamwapolowe kani iyasapusapuli yo tabe Yuda kana kaleyayao kani itom-gabaegili. Kabo nige sowasowana Epileim ikalomagigili yoi Yuda koina yo tabe Yuda nige sowasowana ikaleya yoi Epileim koina. ¹⁴ Kani siyaboda kaigeda yo metoyawa sisalulu-talu Pilistiya kolili tete yalasi yo sikaiwe-gabaegili. Tabe kani sisae tete bomatu mena na tomo simiyamiya bwaine koina sikaiwe-gabaegili yo ali gogo meuloina sikewalili. Imwawasi kabo silauyoi na Idoma, Mowabe yo Emoni sikaiwe-gabaegili yo siloina-yagili. ¹⁵ Yo kabo Itipita wailana ana kaba didi-yawatagili gamwana Yaubada meuloina iyaguma. Yo yaumai wedowedolina mena nimana iyamwasalili mwa Yupeleitisi wailana iunui yo iyakasa seben meuloina yo tomo sowasowana kaeli kana suma silikwali na silopanaisi. ¹⁶ Kabo Yaubada ana tomoyao situpwa simiyamiya Asiliya koina kamwasa yabo koina kani sipileyoima besiele beyabeyana Itipita koina Yaubada iwalo Mosese ikakalailimawa na igite-kalatagili.

12

Tobali walina

¹ Kaliyatenane koina kani kwawalo bwaite besiele kwaba, “Yaubada katobalanagiwo yo kakawatoki koliwo. Tauna kona kumunamunai kolimai na sauga kabona am munamunai imwawasi na am kabiyakaiwe ilaoma kolimai.”

² Walo yawasosi Yaubada kama tolebo yo iyamo kameliyan, kani nige kamamatausi. Yeoba Yaubada iya ama kaba kaiwe yo ama kaba wali, yo iya ilaoma kama tolebo. ³ Besiele

waila tulutulu kaba yaliyaya siya galogaloli simagu kolili, Yeoba ana lebo iya kaba yaliyaya ana tomo kolili. ⁴ Kaliyatenane koina kani

kwawaloba, “Yaubada tatobalan esana mena tayogasae koina. Yo tawalo-masala ana paisowa kana koleya tomo meuloili siya simiyamiya kaba loinao meuloili kolili tawalo-masalan esana imiya-saesosi. ⁵ Yaubada koina tawali kaiwena

ginauli namwanamwasosili iginauliliko. Sowana tawalo-masalan yanuwa yaulina meuloina kolili.” ⁶ Kabo komiu tomo Saiyoni kwayoga kaiwe tobali mena Isileli ana Yaubada yakayakasisina kaigedamo koina, iya ilalakisosi luwamiu mena.

Buki Tabu Beyabeyana
Portions of the Old Testament in the Tubetube
dialect of the Bwanabwana language of Papua New
Guinea
Hap Olpela Testamen long tokples Tubetube long
Niugini

copyright © 2019 Wycliffe Switzerland

Language: Tubetube (Bwanabwana) (Bwanabwana)

Dialect: Tubetube

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-08-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 19 Aug 2022

042e5838-dfa8-53eb-a7b1-98ea25bec4b7